

Silvester Fabijan

Teološki simpozij ob 40-letnici sklepa II. vaticanskega cerkvenega zbora

Leta 2003 je minilo štirideset let od izida konstitucije o svetem bogoslužju, prvega dokumenta drugega vaticanskega cerkvenega zbora, ki ga nekateri imenujejo kar uvertura v koncilsko prenovo Cerkve. Že v prvem členu omenjene konstitucije je namreč zapisan cilj koncilske prenove, in sicer: »Sveti cerkveni zbor si postavlja za nalogo: poskrbeti, da bodo verniki vedno bolj krščansko živeli; bolje prilagoditi potrebam našega časa ustanove, ki so spremenljive; pospeševati, kar bi moglo prispevati k edinosti vseh, ki verujejo v Kristusa; in okrepiti, kar bi pomagalo vse ljudi poklicati v naročje Cerkve« (B 1). Omenjeno obletnico je Teološka fakulteta zaznamovala s simpozijem, ki je potekal 3. decembra 2003, v Ljubljani in je bil uvrščen v teden Univerze v Ljubljani.

40-letnico sklepa drugega vaticanskega cerkvenega zbora je Cerkev na Slovenskem prav tako obeležila z obsežnim simpozijem, ki je potekal od 29. do 31. marca 2003, v organizaciji Teološke fakultete Univerze v Ljubljani. Vsebinsko je simpozij sledil besedam kardinala Suenensa, ki jih je izrekel na koncilu in z njimi označil koncil za »koncil o Cerkvi navznoter in o Cerkvi navzven«. Tudi papeža Janeza XXIII. je 11. oktobra 1962, ob odprtju koncila poudaril, da je potrebna najprej prenova Cerkve same, da bo sposobna izpolnjevati svojo odrešenijsko nalogo sredi človeštva. V tem je tudi vsebina »aggiornamenta«, ki ni reforma v vsem in za vsako ceno, temveč predpostavlja nedotaknjenost Božjega razodetja in Cerkve, kakršno je zamislil Kristus, hoče pa Cerkev usposobiti za to, da bi zares učinkovito posredovala Božje razodetje človeštvu svojega časa.

Tridnevni simpozij, ki je potekal v Ljubljani, Mariboru, na Mirenskem gradu, v Celju in Murski Soboti, je želel odgovoriti na naslednja vprašanja: kaj je koncil povedal pomembnega za tisti in današnji čas, za tedanje in sedanje razmere, za življenje posameznika in celotne Cerkve; kako poteka proces prenove, načrtan na koncilu, kje so potrebne nove vzpodbude in kje korekture? Simpozij je skušal tudi odgovoriti na kritike, češ da je koncil odprl vrata novodobnim vplivom, ki jih ni mogoče zaježiti, relativizmu in negotovosti v verskih in moralnih zadevah, krizi duhovniške in redovniške identitete, anarhiji v liturgiji itd.

Dr. Marjan Turnšek se je v razpravi z naslovom *Znamenje in orodje Svete Trojice v zgodovini* osredotočil na zakramentalni vidik Cerkve, ki je na

drugem vatikanskem koncilu v okviru razumevanja Cerkve kot skrivnosti prišel najbolj do izraza. V razpravi je poskušal tudi predstaviti nekaj področij v sedanjem globaliziranem okolju, kjer naj bi Cerkev v vsej polnosti uresničevala svojo zakramentalnost, in sicer sredi cerkvenega občestva.

Dr. Anton Štrukelj je v predavanju z naslovom *Kdo je Cerkev?* predstavil Cerkev kot subjekt, osebo, Kristusovo nevesto, ki ji je Marija ogledalo, ker je povsem v Kristusu in Bogu, ki v njej prebiva. Poudaril je, da je Cerkev poklicana, da postane prebivališče Boga v svetu in v njej se človeštvo oblikuje po Kristusu.

Dr. Rafko Valenčič v svoji razpravi z naslovom *Preroškost pastoralne konstitucije Gaudium et spes*, med drugim zavrne prepričanje, da je bil koncil ponesrečen poskus prenove z mnogimi, predvsem negativnimi posledicami. Zavrne tudi površno in zavestno manipuliranje z mislimi koncila in izjavami ter postavi trditev, da je koncil delo Svetega Duha, ki je sprožil evangelijsko prenovo občestva in posameznika, ki je potrebna v vsakem času in trajna naloga vseh. Na podlagi analize koncilskih dokumentov poudari, da si je koncil najprej prizadeval za osebno poglobitev verskega in moralnega življenja kristjana; življenje duhovnikov, redovnikov in laikov je postavil na teološke in ekzeziološke temelje, pri čemer ni zanemaril antropoloških in družbenih prvin, ki omogočajo vzgojo k osebni zrelosti in spodbujajo nenehno spreobrnjenje.

Dr. Janez Juhant je ob vprašanju ugotovil, da je koncil odločilno usmeril delovanje Cerkve k svetu postmoderne. Koncil je, po njegovem mnenju, katoličane zavezal za dialog s svetom, pokoncilski zgodovina pa potrjuje, da je to zapleten proces, posebej težaven je v postkomunističnih državah.

Dr. Drago K. Ocvirk v predavanju z naslovom *Cerkev gradi evropskega duha in obratno* prikaže, kako sta Evropa in krščanstvo sad medsebojnega vplivanja in interakcije. Po njegovem mnenju je zavest o tem dobila svoj ustrezen doktrinaren in deloma institucionalen izraz prav na koncilu. V drugem delu pa spregovori o novih družbenih razmerah, kjer je posameznik suveren in v njih lahko prepoznamo nov odnos tudi med politiko in Cerkvijo, ki se odraža v njunem sodelovanju.

Dr. Bogdan Dolenc je v predavanju *Pot ekumenizma je pot Cerkve – štiri desetletja uresničevanja odloka o ekumenizmu* poudaril dejstvo, da se je katoliška Cerkev na koncilu uradno pridružila ekumenskemu gibanju in zanj podala svoja načela. V predavanju je spregovoril o dosežkih »ekumenizma ljubezni in resnice« in o svetlih točkah ter sencah sedanjega ekumenskega gibanja. Dosežki izzvenijo kot vabilo k prenovljeni ekumenski duhovnosti.

Dr. Vinko Potočnik v predavanju *40 Let po koncilu: Cerkev »ad intra« in Cerkev »ad extra«* ne obuja spominov na dogodek izpred štiridesetih let, pač pa se sprašuje, kje je Cerkev danes in kako razume samo sebe štiri desetletja po koncilu. Predavanje je nastalo ob analizi dveh pomembnejših

dokumentov drugega vaticanskega koncila, dogmatične konstitucije o Cerkvi *Lumen gentium* in pastoralne konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu *Gaudium et spes*.

Dr. Marijan Peklaj v svoji razpravi ugotavlja, da je bilo v štirih desetletjih po koncilu veliko narejenega, da bi Božja beseda hranila tako teološko raziskovanje kot oznanjevanje in molitev Cerkve. Ugotavlja tudi, da je glede načela, naj bo Božja beseda kakor duša teologije, mogoče opaziti velik napredek na področju dogmatične, moralne in pastoralne teologije.

Dr. Ivan Rojnik ugotavlja, da 40 let po koncilu Cerkev uspešno deluje na raznih področjih evangelizacije, ki jo danes razumemo kot mnogovrstno in dinamično dejavnost in ne več v smislu misijonske pridige, temveč kot služenje, pričevanje itd. Vsi, ki jim je zaupana evangelizacija, bodo po njegovih besedah lahko samo s svojim osebnim pričevanjem povezovali človeka z Bogom in mu pomagali vstopiti v skrivnost vere.

Dr. Peter Kvaternik je imel predavanje z naslovom *Sol zemlje in mesto na gori* in podnaslovom *Občestveni značaj župnije*. Ugotavlja, da Cerkev danes nima le problemov in težav, ima tudi velike možnosti in priložnosti, če bo seveda odprta za izzive sodobnosti. Predavatelj izpostavi dejstvo, da je pastorala v Cerkvi na Slovenskem še izrazito vezana na obrede in podeljevanje zakramentov, današnji čas pa kliče po prehodu iz občestev, ki so z zakramenti oskrbljena, k občestvom, ki z obhajanjem zakramentov vsem vernikom omogočajo krepitev vere v živega Boga. Po njegovem mnenju morajo naše župnije iz oskrbovanih občestev vedno bolj postajati skrbeča občestva, usposobljena, da tudi sama nudijo pomoč vsem tistim, ki jo potrebujejo znotraj ali zunaj občestva.

Dr. Anton Jamnik je imel predavanje z naslovom *Cerkev pričevalka človekovega dostojanstva in skupnega dobrega v liberalistični družbi*.

Mag. Božidar Rustja je predstavil pomanjkljivosti in pozitivne strani odloka o sredstvih družbenega obveščanja, ki je bil eden prvih sprejetih dokumentov drugega vaticanskega cerkvenega zbora in je bil dejansko prvi cerkveni dokument o komunikaciji.

Dr. Anton Mlinar svoje razmišljanje namenja analizi antropologije v pastoralni konstituciji o Cerkvi v sodobnem svetu *Gaudium et spes* in perspektivi, ki jo to besedilo odpira prihodnosti, saj je to po trditvah predavatelja prvi dokument v zgodovini Cerkve, ki poleg sinteze krščanskega gledanja na človeka v celoti upošteva človekov svet in človeka v svetu.

Dr. Ivan Janez Štuhec v predavanju z naslovom *Moralno odločanje med avtonomijo in heteronomijo* med drugim poudari, da je moralna teologija v dvajsetem stoletju naredila velik razvoj, da je koncil postavil metodološko izhodišče, da je potrebno moralno teologijo utemeljiti na Svetem pismu in cerkvenih očetih ob upoštevanju sodobnih znanosti in znamenj časa.

Dr. Borut Košir je v svojem predavanju predstavil proces nastajanja novega *Zakonika cerkvenega prava*, ki ga nekateri imenujejo zadnji kon-

cilski dokument in je bil pripravljen 20 let po zaključku koncila, in sicer na podlagi učenja drugega vatikanskega koncila in pokoncilskih izkušenj ter ob upoštevanju vseh zakonitosti kanonskopravne znanosti.

Simpozij sta dopolnjevali okrogli mizi v Ljubljani in Mariboru, in sicer pod naslovom *Cerkev, koncil, laiki – slovenska resničnost*. V Ljubljani so sodelovali: dr. Janez Juhant, ga. Mojca Kucler Dolinar, ga. Petra Tomažič, g. Jurij Paljk, g. Justin Stanovnik in dr. Vinko Potočnik. V Mariboru pa so sodelovali: mag. p. Milan Bizant, dr. Ivan Janez Štuhec, mag. Marjetka Raušl, g. Tomaž Kričej in ga. Andreja Štunf. Sogovorniki so, vsak s svojega zornega kota in na podlagi lastnih izkušenj ter koncilskih smernic, predstavili današnji položaj laikov v Cerkvi na Slovenskem.

Silvester Fabijan,
član komisije za pripravo teološkega simpozija na TEOF